

Κίμων Ρηγόπουλος

Σε έναν τόπο όπου οι δωσίλογοι πλήρωσαν και με την τελευταία ρανίδα της ρουφιανιάς τους τα δίδακτρα της καριέρας τους, οι «αυτοδημιούργητοι» νομοτελειακά άνθισαν. Όταν κάποιοι «πολιορκούσαν το κοίταζε τη δουλειά σου με την αγωνία τους», αυτοί είχαν «διαβάσματα».

Θα ήταν τέλη της δεκαετίας του 50 όταν άκουσα για πρώτη φορά τη λέξη αυτοδημιούργητος. Μου έκανε εντύπωση επειδή ήταν πολυσύλλαβη. Προσπαθούσα να προσωποποιήσω αυτή τη λέξη. Φανταζόμουν ότι ο αυτοδημιούργητος θα πρέπει να είναι υπέρβαρος, να φοράει οπωσδήποτε κοστούμι και να μη χάνει την ώρα του. Να ζωντανεύει δηλαδή παραδειγματικά το γνωμικό: ο χρόνος είναι χρήμα.

Τι ήταν όμως αυτό που δημιουργούσε ένας αυτοδημιούργητος άνθρωπος; Ομολογώ ότι μου διέφευγε. Ήξερα βέβαια ότι αυτοδημιούργητος δεν θα μπορούσε να είναι ο κυρ Μανώλης ο τσαγκάρης, που πάλευε ολημερίς με τις σόλες και τα βερνίκια. Αυτόν, άκουγα να τον συνοδεύουν άλλοι προσδιορισμοί, όπως: βιοπαλαιστής, αξιέπαινος και φουκαράς. Την πρώτη μέρα του απριλιανού πραξικοπήματος, μάλιστα, ο κυρ Μανώλης κρατώντας ένα μικρό βαλιτσάκι εξαφανίστηκε προς άγνωστη κατεύθυνση. Όπως μου εξήγησε αργότερα ο φίλος μου ο Σωτήρης: «πάει να κρυφτεί για να μην τον μπαγλαρώσουν». Επομένως και διά της εις άτοπον απαγωγής, συμπεράνα ότι αυτοδημιούργητος άνθρωπος είναι εκείνος που δεν κινδυνεύει να τον μπαγλαρώσουν όταν συμβεί κάτι «έκτακτο» στη γειτονιά, στη χώρα ή στον κόσμο.

Στην εφηβεία μου κατάφερα να συνθέσω το πορτραίτο του αυτοδημιούργητου ανθρώπου. Γνώρισα πολλούς της συνομοταξίας. Είχαν πατήσει επί πτωμάτων, ων ουκ έστιν αριθμός. Πτώματα που αποτέλεσαν και αποτελούν το ασανσέρ της ανέλιξης των «αυτοδημιούργητων». Η λέξη μυρίζει αίμα και μάλιστα, αίμα εργατικό. Μετρούν τον μετρήσιμο βίο τους με φόνους, φόνους συμβολικούς και κυριολεκτικούς. Το δηλητηριώδες **«εκ του αποτελέσματος»** είναι το μότο αυτής της κατηγορίας. Εξ ορισμού άφιλοι οι αυτοδημιούργητοι, αφού ο «φίλος» γίνεται γι' αυτούς ένα αναλώσιμο υλικό.

Κάπως έτσι και το *«πες μου πόσα έχεις, να σου πω ποιος είσαι»* επιβάλλεται ως αμάχητη νόρμα. Η ποσότητα που ορίζουν δεν θα εκβάλει ποτέ στην ποιότητα. Το «ταλέντο» των άφιλων άλλωστε, είναι η αξιοποίηση προς ίδιον όφελος της αξίας χρήσης των άλλων. Φιλούν κατουρημένες ποδιές και αυτό το θεωρούν business as usual. Ο αυτοδημιούργητος άνθρωπος δεν προσβάλλεται. Η ευθιξία δεν υπήρξε ποτέ ο τομέας του. Του λείπει ως ασύμφορο φορτίο το ανθρώπινο έρμα. Η αξία των ανθρώπων ισοδυναμεί για τους «αυτοδημιούργητους» αυστηρά με την ανταλλακτική τους αξία.

Τι ακριβώς δημιουργεί ένας αυτοδημιούργητος άνθρωπος, έξω από τη βολή του σαρκίου του; Τι είναι αυτό που δημιουργεί και προσφέρει ως ανθρώπινη δωρεά και στους άλλους; Και δεν μιλάω για τις «δωρεές» των αφορολόγητων «εθνικών ευεργετών», αλλά για κάποιο, μικρό έστω, αποτύπωμα ανιδιοτέλειας. Το να αλλάξεις τάξη ενώ η ξεχασμένη τάξη σου υποφέρει, είναι άραγε αξιέπαινο;

Σε έναν τόπο όπου οι δωσίλογοι πλήρωσαν και με την τελευταία ρανίδα της ρουφιανιάς τους τα δίδακτρα της καριέρας τους, οι «αυτοδημιούργητοι» νομοτελειακά άνθισαν. Όταν κάποιοι «πολιορκούσαν το κοίταζε τη δουλειά σου με την αγωνία τους», αυτοί είχαν «διαβάσματα».

Μετρούν τον μετρήσιμο βίο τους με φόνους, φόνους συμβολικούς και κυριολεκτικούς

Οι αυτοδημιούργητοι άνθρωποι είναι κατ' επάγγελμα αρεστοί. Ευθυγραμμίζονται στο πραγματικό ή νομιζόμενο «θέλω» των άλλων. Και όχι στους οποιουδήποτε άλλους, αλλά στους από πάνω άλλους. Οι περισσότεροι δεν αρνούνται την ταπεινή καταγωγή τους. Αντίθετα, αυτή αποτελεί στοιχείο της προσωπικής μυθολογίας τους. Σε αυτή τη μυθολογία οι τρόποι ανέλιξης παραμένουν ερμητικά κρυφοί. Ένας μύθος χρειάζεται πάντοτε την γκρίζα ζώνη του. Το «μυστήριο» δεν πρέπει ποτέ να εξιχνιάζεται ώστε οι αναγνώστες του να μεθούν από την αχλή του.

Οι αυτοδημιούργητοι άνθρωποι είναι, κατά κανόνα, οι πρόθυμοι και οι μπροστινοί του συστήματος. Οι κλητήρες του αθέμιτου με τα χρυσά μπουρμπουάρ. Είναι η εύγλωττη απόδειξη ότι το διαβατήριο των κίβδηλων συνειδήσεων ποτέ δεν θα λήξει, αν δεν υποστεί τον αυστηρό έλεγχο της εργατικής τάξης. Μια τάξη που για να είναι τάξη, δεν θα ορίζεται από τη μνησικακία της αλλά από την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και το μεγαλείο της.

Οι αυτοδημιούργητοι τενεκέδες παίζουν τώρα τένις στην Πολιτεία μαζί με τους πορφυρογέννητους. Εκείνους που πάππου προς πάππου δικαιούνται - ελέω θεού;- να νέμονται και να κατέχουν. Είναι τα ball boys που δεν άντεχαν να μαζεύουν τις μπάλες των άλλων και αποφάσισαν κι αυτά να πιάσουν τη ρακέτα και να «καρφώσουν». Είναι οι «μια ζωή την έχουμε», ακόμα κι αν αυτή η μία και μοναδική ζωή τους είναι ξεφτιλισμένη.

Πηγή: **PRIN**